

Je Slovensko alkogénna spoločnosť?

Mária Szántová

III. Interná klinika LFUK

Bratislava

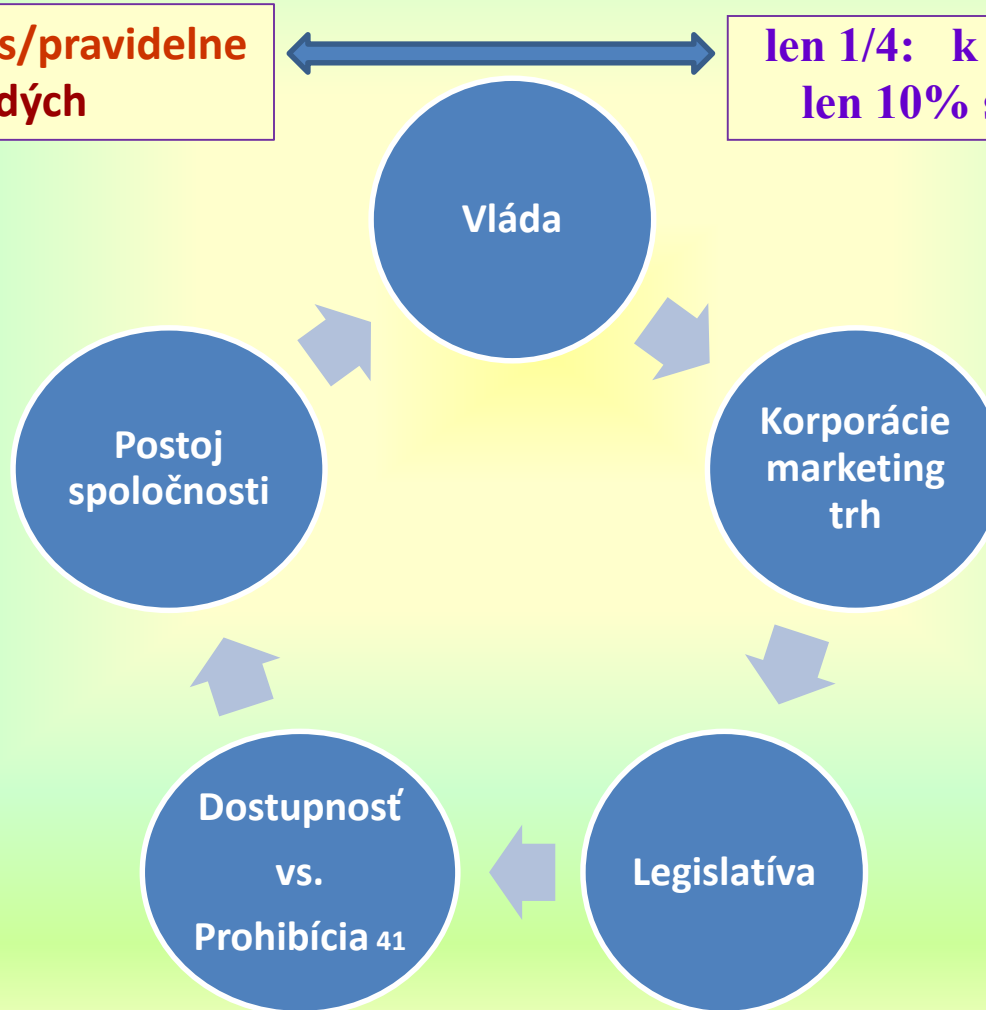
1. Definícia
2. Faktory alkogénnej spoločnosti
3. Spotreba A.
4. Mortalita
5. Deti a alkohol
6. Nástroje zmeny
7. Skríning

Alkogénna spoločnosť a politika

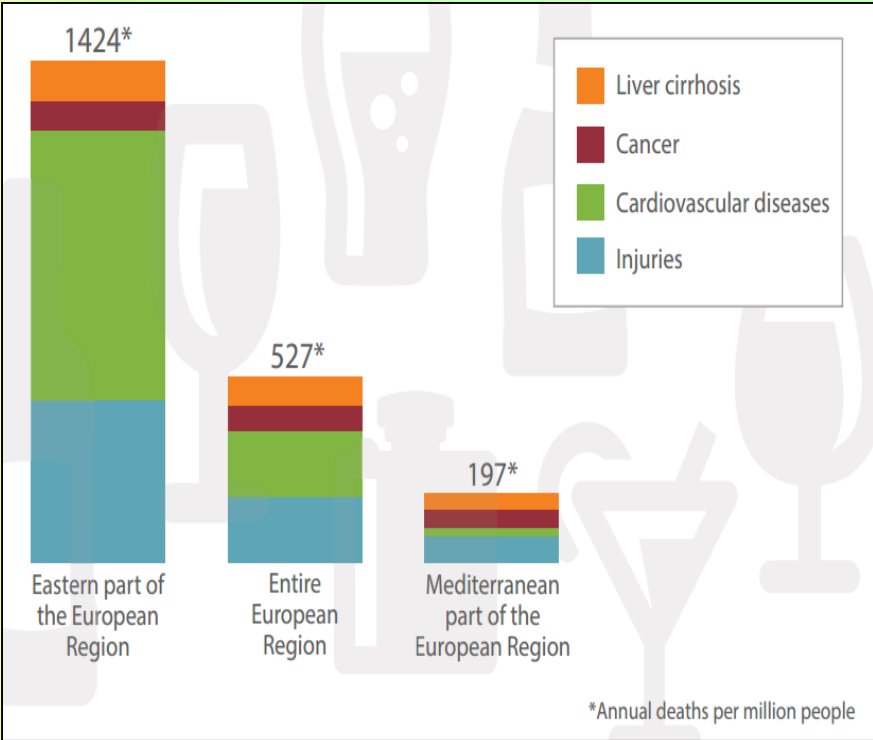
alcogenic society= „drinking culture“ väčšina spoločnosti pije A.

77% SK pije **občas/pravidelne**
88% mladých

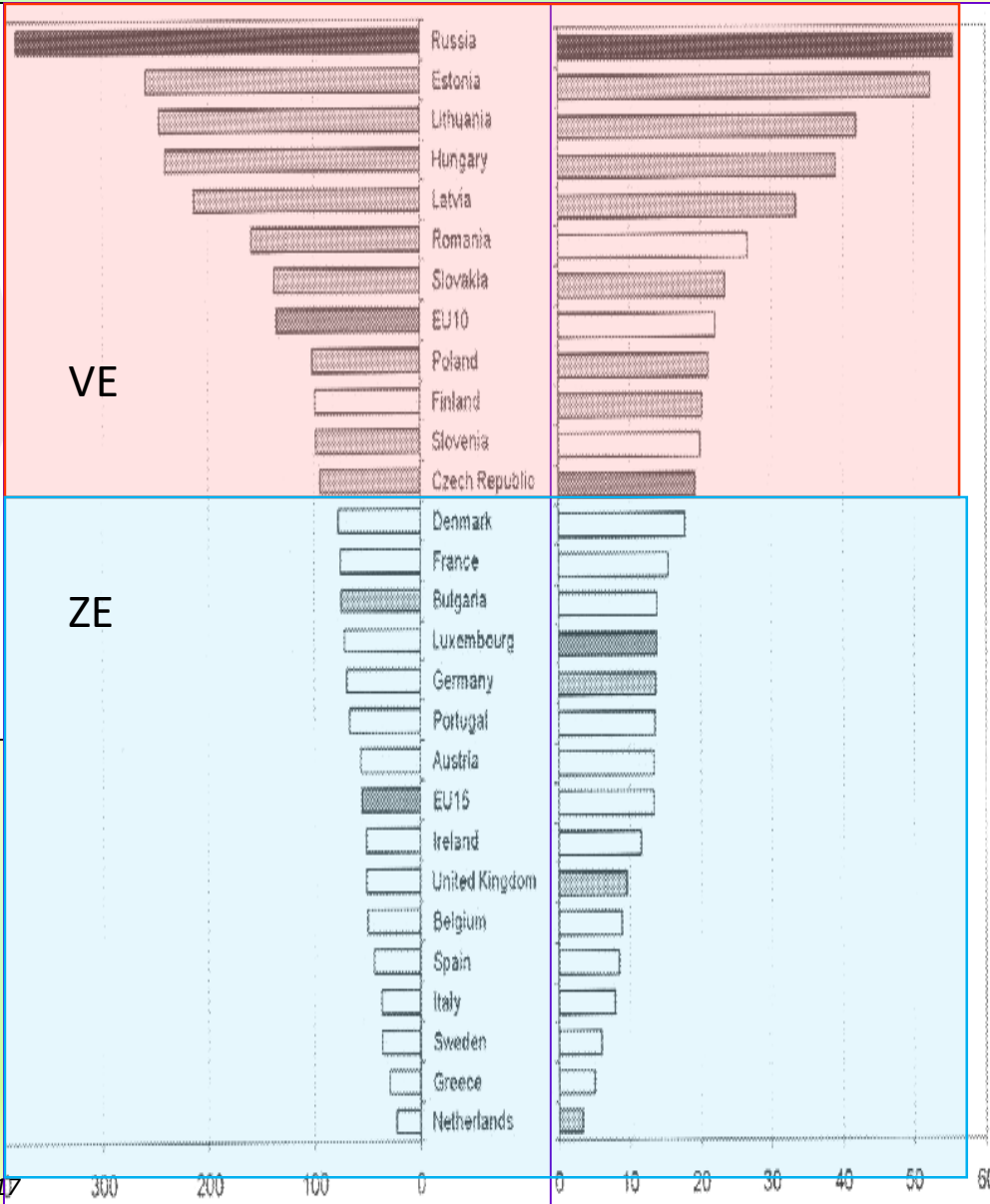
len 1/4: k lekárovi
len 10% sa lieči

VE 7x alkoholom podm.† vs.Stredomorie

Očakávaná dĺžka života
- 25% VE

História pitia v Rusku^{VE}

14.st. Janovskí kupci

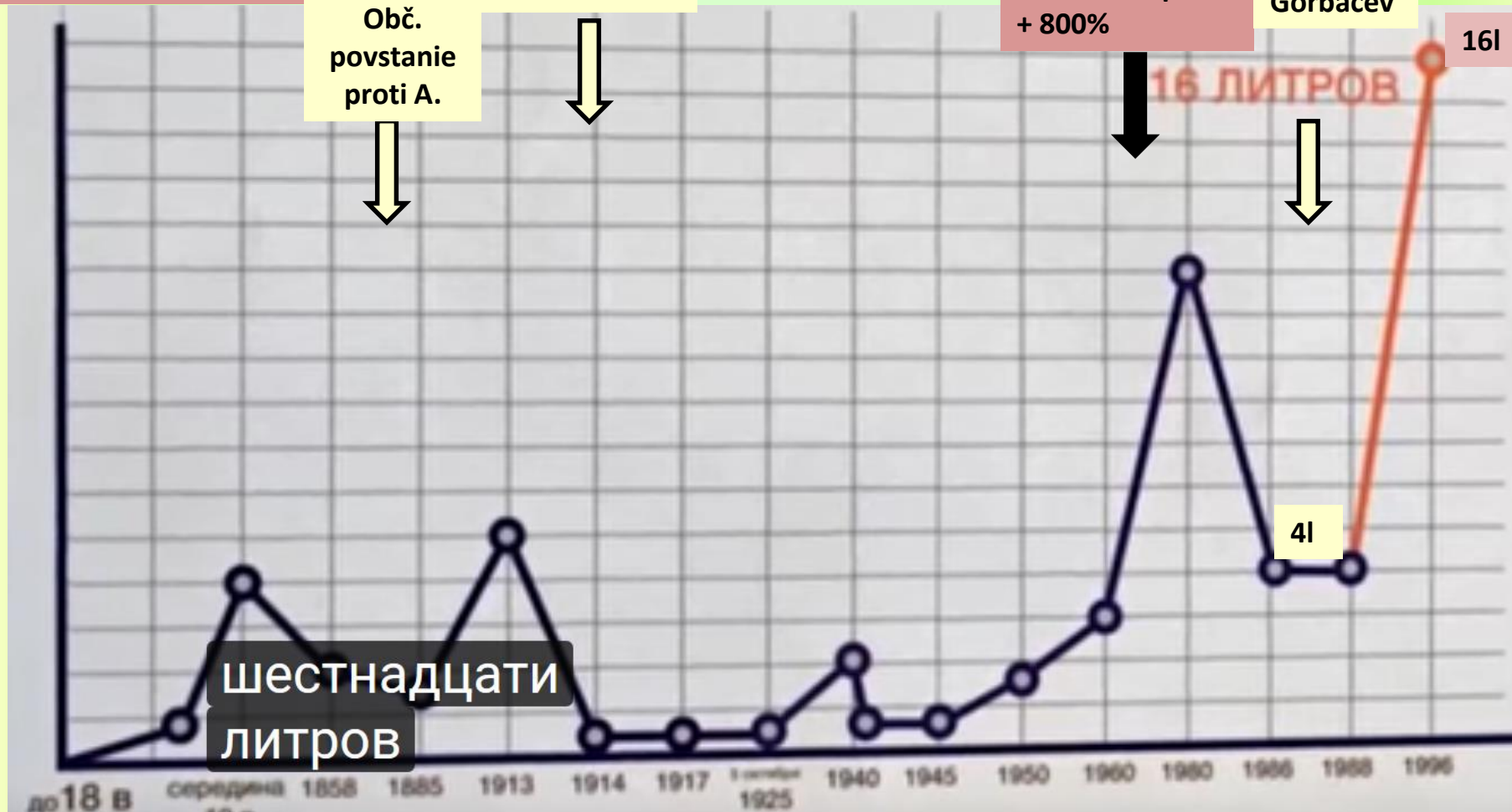
Obč.
povstanie
proti A.

Zákaz predaja
Mikuláš II.

Brežnev¹⁹⁶⁴
fen.“kultúr.pitia”
+ 800%

Gorbačev

16l

Faktory alkogénnej spoločnosti

Cieľ: Vplyv charakteristík alkogénnej spoločnosti na individuálnu konzumáciu alk.

- 9 krajín bývalého ZSSR
- CAGE dotazník
- propagácia / reklama piva, vína, destilátov
- vysoká miera ponuky
vytvárajú alkogénne prostredie, podporujúce rizikovú spotrebu A.

Sociálne faktory

Demografické, psychosociálne a ďalšie faktory r. 1991- 2011

Medline, Embase, Global health Database...

————→ **muži a fajčiari – častejšie ohrození rizik. konzum. A.**

existuje extrémne málo dôkazov

pre asociáciu sociálnych faktorov s rizikovou spotrebou A. v bývalom ZSSR

Alcohol Alcohol. 2012 Nov-Dec;47(6):711-8. doi: 10.1093/alcalc/ags077. Epub 2012 Jul 19.

Social factors associated with alcohol consumption in the former Soviet Union: a systematic review.

Murphy A¹, Roberts B, Stickley A, McKee M.

Ekonomická kríza a A.

16 štúdií 1990-2014

**psycholog. stres z nezamestnanosti a zníženého príjmu
zvyšuje rizikový konzum A. najmä u mužov**

Soc Sci Med. 2015 Apr;131:131-46. doi: 10.1016/j.socscimed.2015.02.025. Epub 2015 Feb 18.

How economic crises affect alcohol consumption and alcohol-related health problems: a realist systematic review.

de Goeij MC¹, Suhrcke M², Toffolutti V³, van de Mheen D⁴, Schoenmakers TM⁵, Kunst AE⁶.

Dostupnosť a marketing

- 26 štúdií
- **vyššia hustota obchodov**
- **vyššia expozícia reklame** v lokálnej komunite
môže byť spojená
- **so zvýšenou spotrebou A, ^{zvlášť} u adolescentov**

Health & Place

Volume 18, Issue 2, March 2012, Pages 349–357

A systematic review of the influence on alcohol use of community level availability and marketing of alcohol ☆

Anna Bryden , Bayard Roberts · · , Martin McKee , Mark Petticrew

 [Show more](#)

Psychologický aspekt

- **expozícia stresu** je dôležitý faktor v individuálnych rozdieloch vo vzťahu k rizikovej konzumácii A. a alkoholom podm. chorobám
- **RF: stres + genetická vulnerabilita**
- Alkohol= **selfmedikácia pri sociálnej fóbií**¹
- potreba ďalších epidemiolog. štúdií

[Psychopharmacology \(Berl\)](#). 2011 Nov;218(1):1-17. doi: 10.1007/s00213-011-2236-1. Epub 2011 Mar 5.

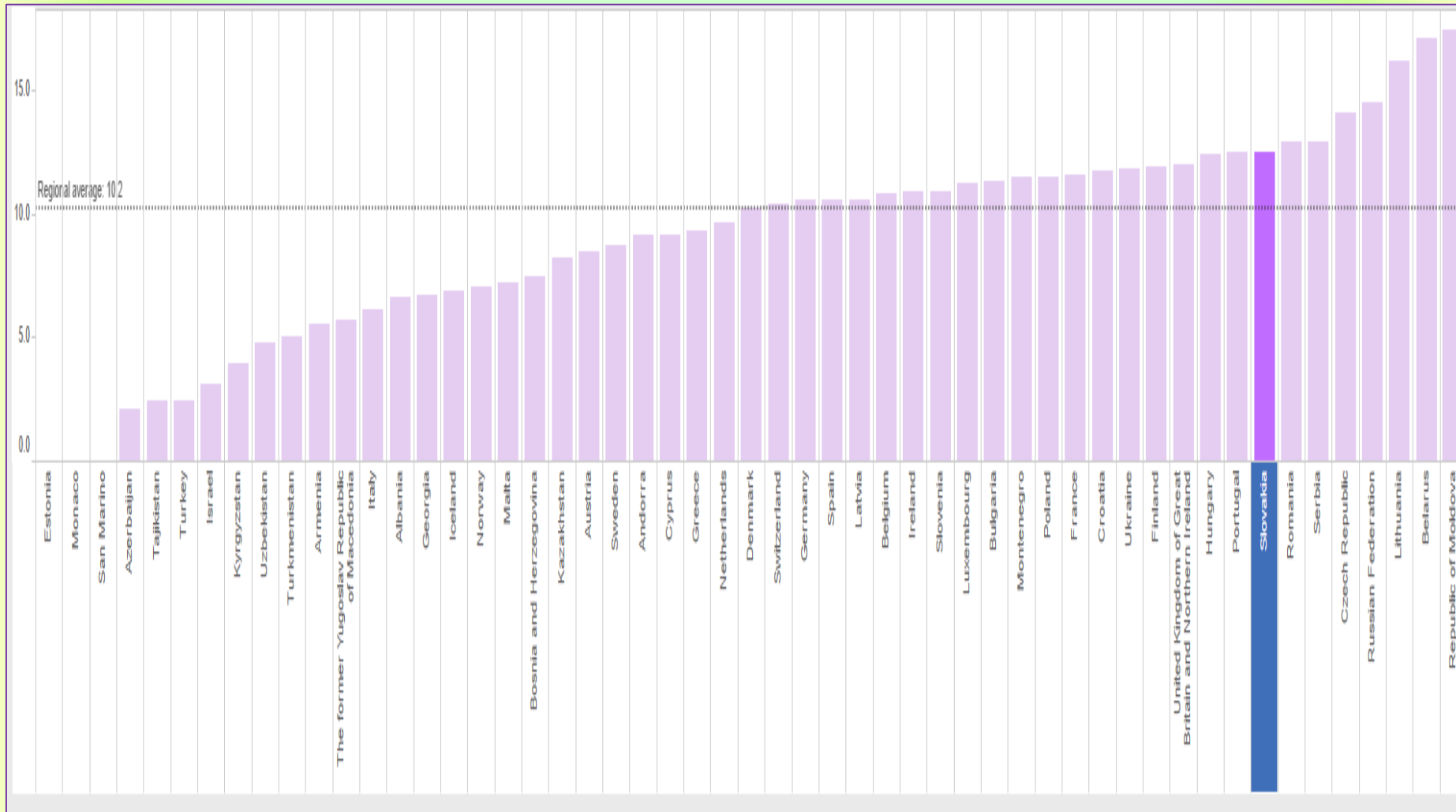
Stressful life experiences, alcohol consumption, and alcohol use disorders: the epidemiologic evidence for four main types of stressors.

[Keyes KM](#)¹, [Hatzenbuehler ML](#), [Hasin DS](#).

¹Dervaux A, Laqueille X. Alcohol use disorders. *The Lancet*, 2016

Spotreba A OECD, 2016

12,5 l/os. *nad 15r.*

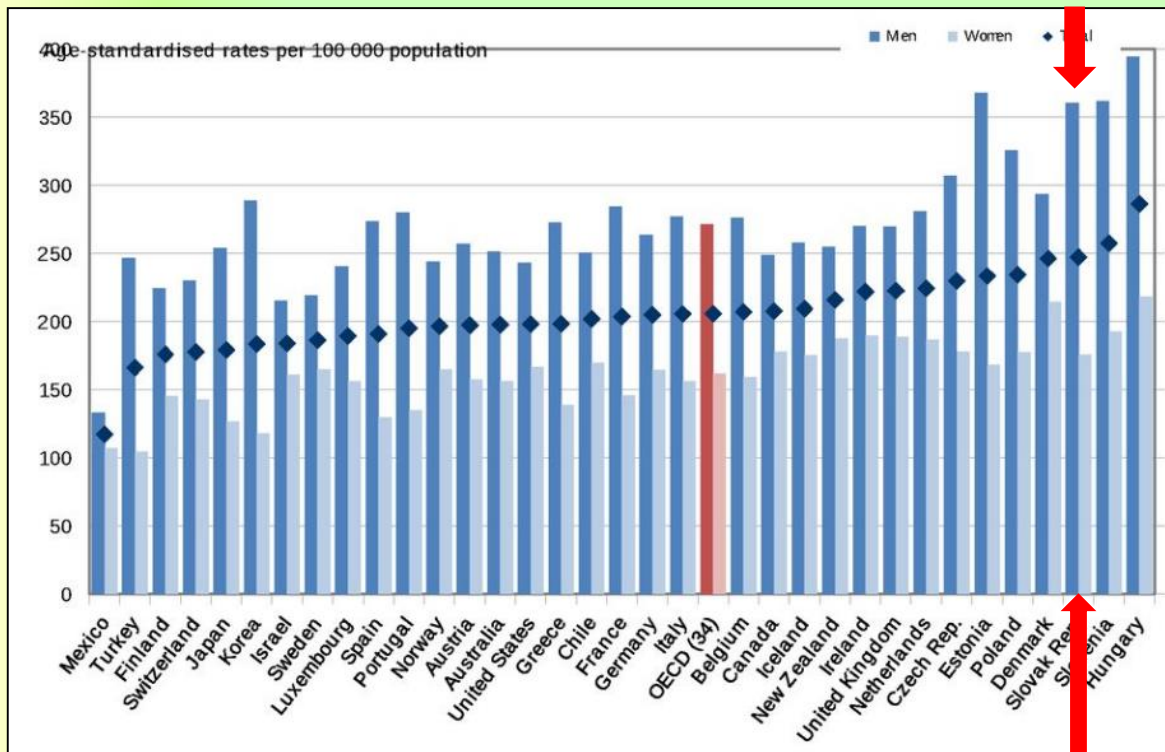

Mortalita ch pečene^{SK 1992-2014}

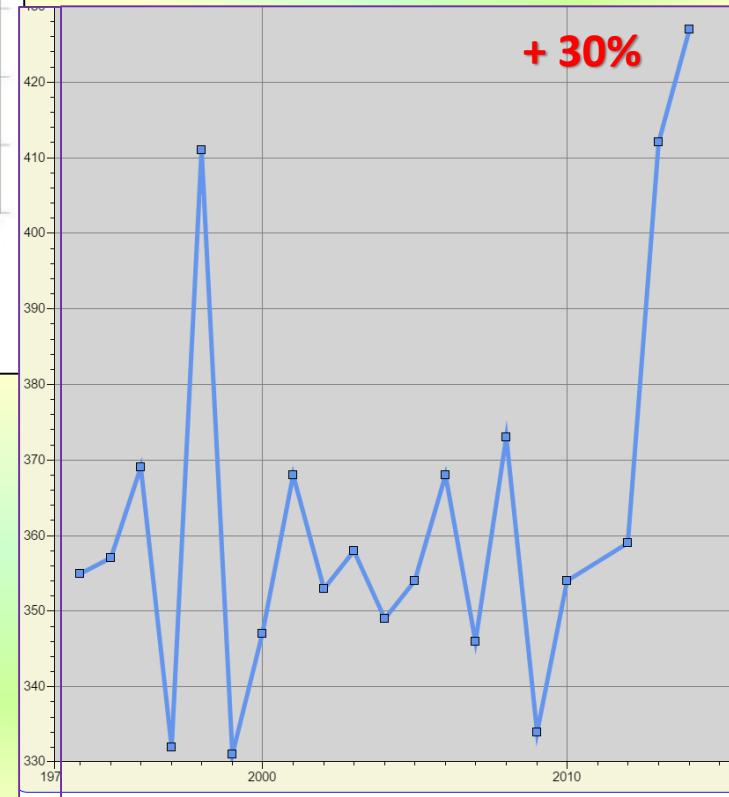
8% všetkých úmrtí

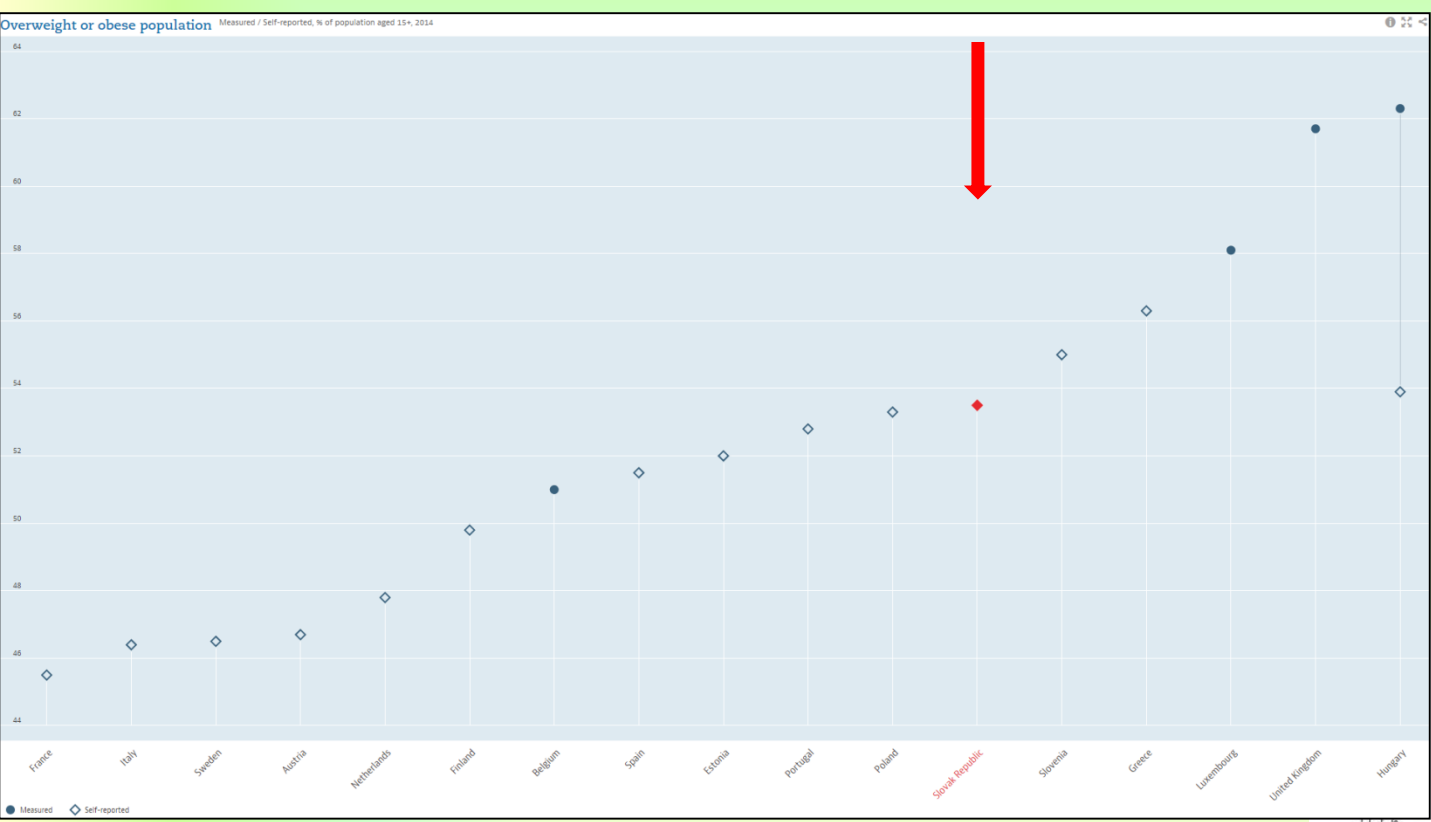
Mortalita na rakovinu^{OECD}

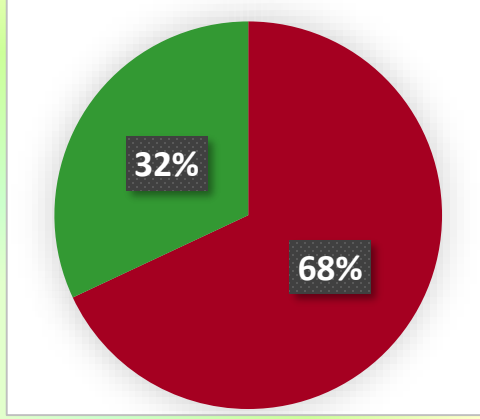
Mortalita na neoplázie pečene, SK

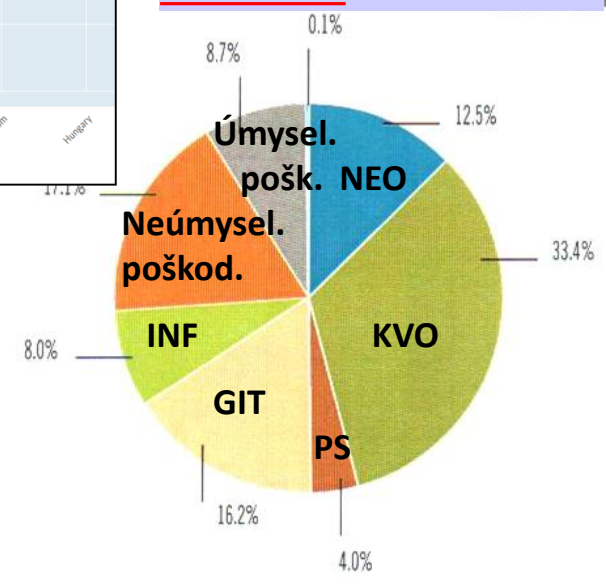
Nadváha a obezita^{EU 19xriziko †}

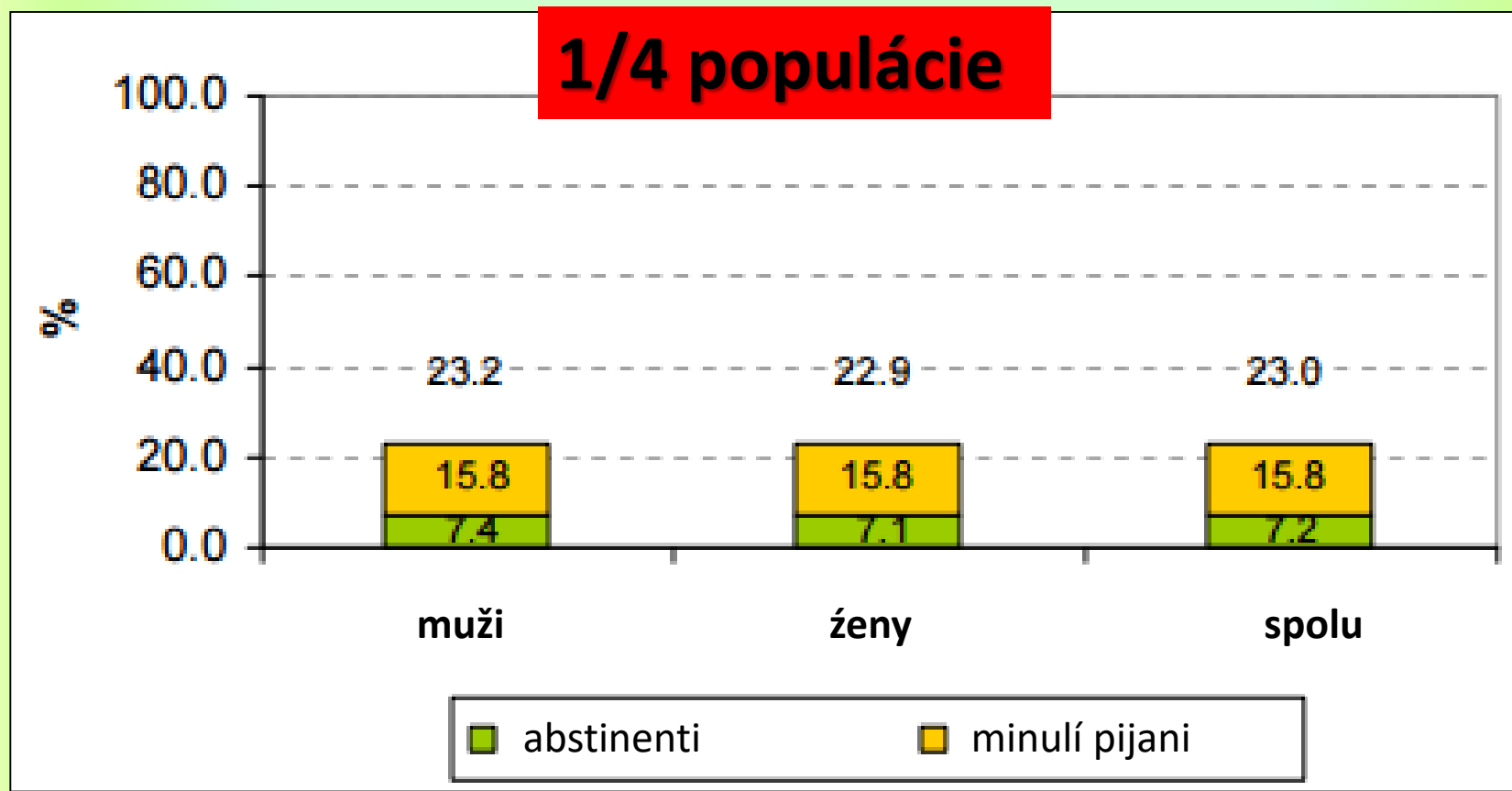
6.

A. podmienená mortalita

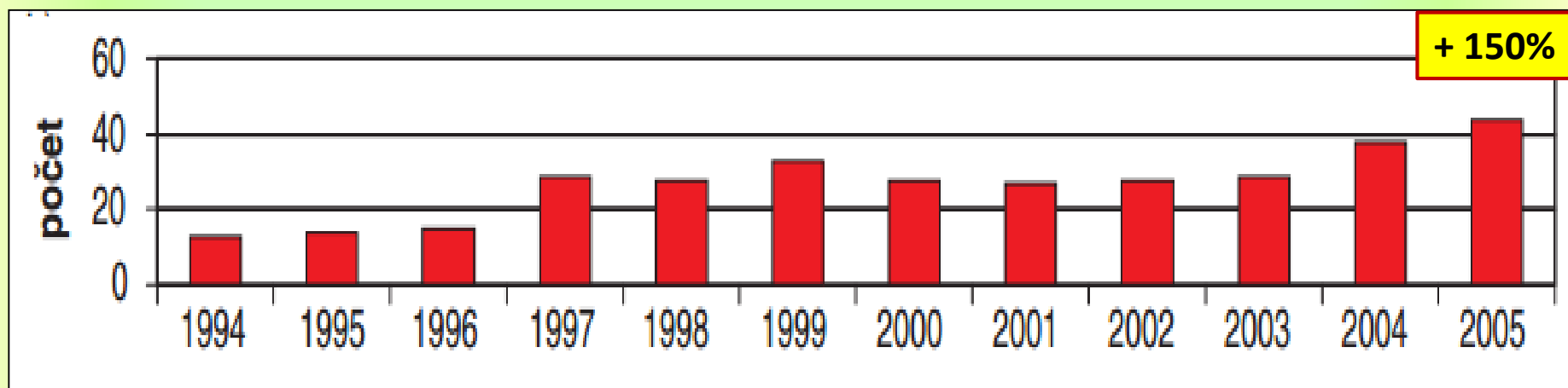

Abstinenti + predchádzajúci pijani^{1/4}

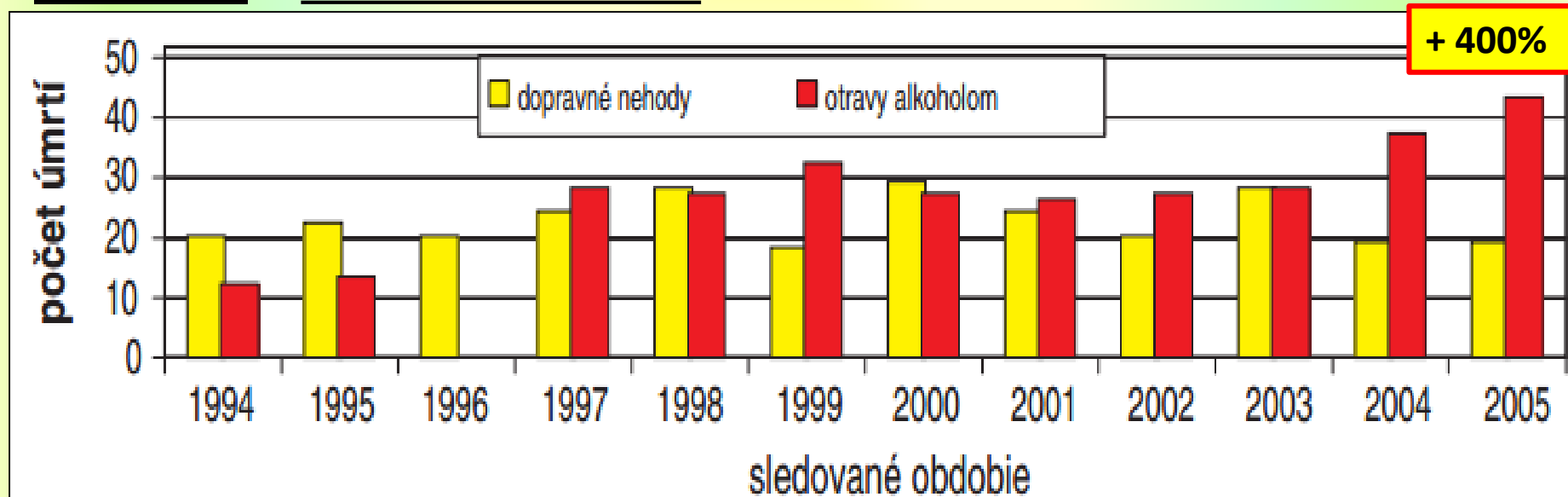

Ťažké epizodické pitie:	15% m	2% ♀
Pijani:	28% m	8% ♀
	43% m	10% ♀

A podm.† v súdnolek. analýze Sever. SK 10r.

Mortalita^{na} otravu alkoholom

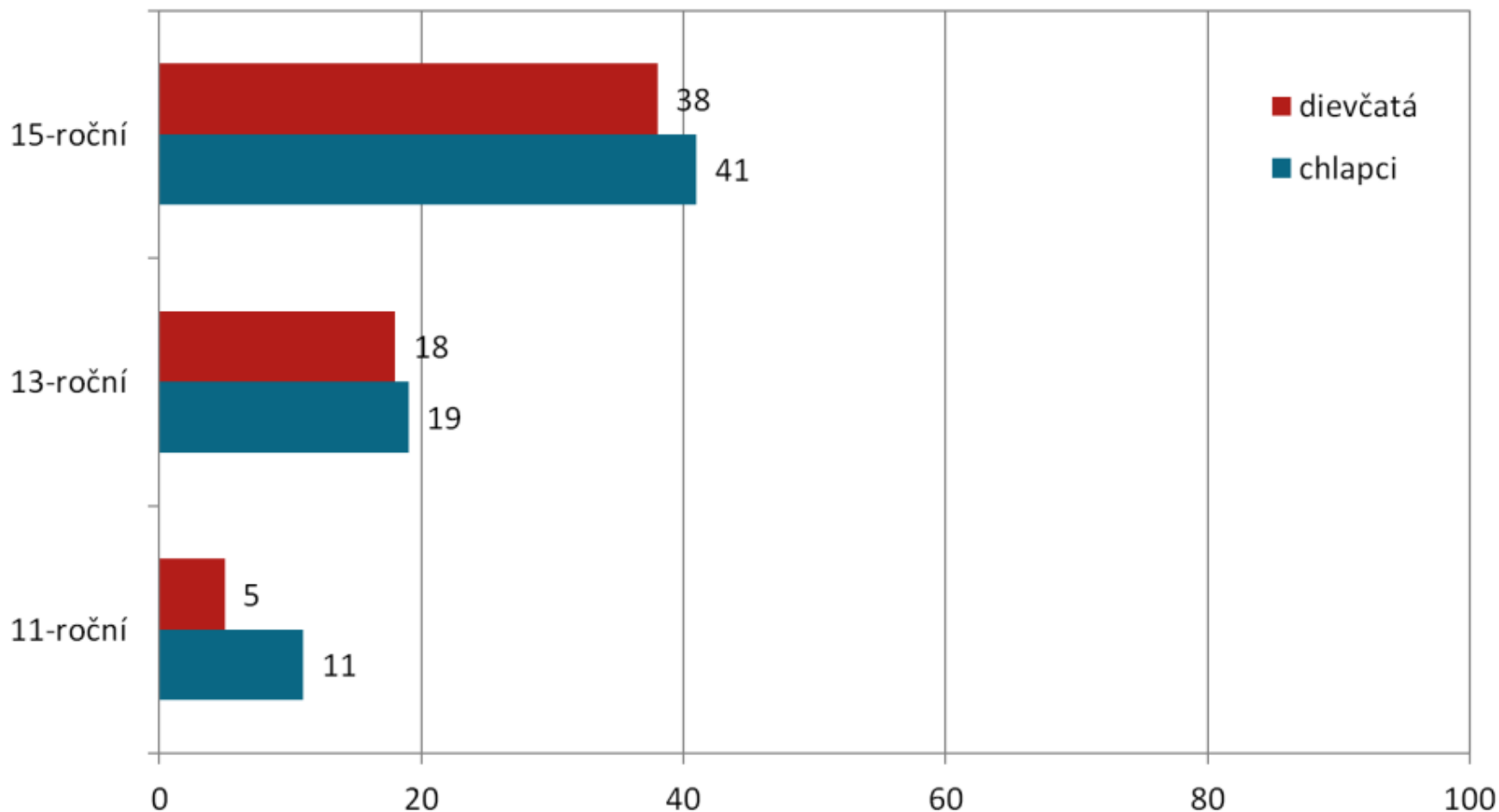
Konzumácia^A za posledný mesiac(%)

Národná správa o zdraví
a so zdravím súvisiacom správaní
11-, 13- a 15-ročných školákov

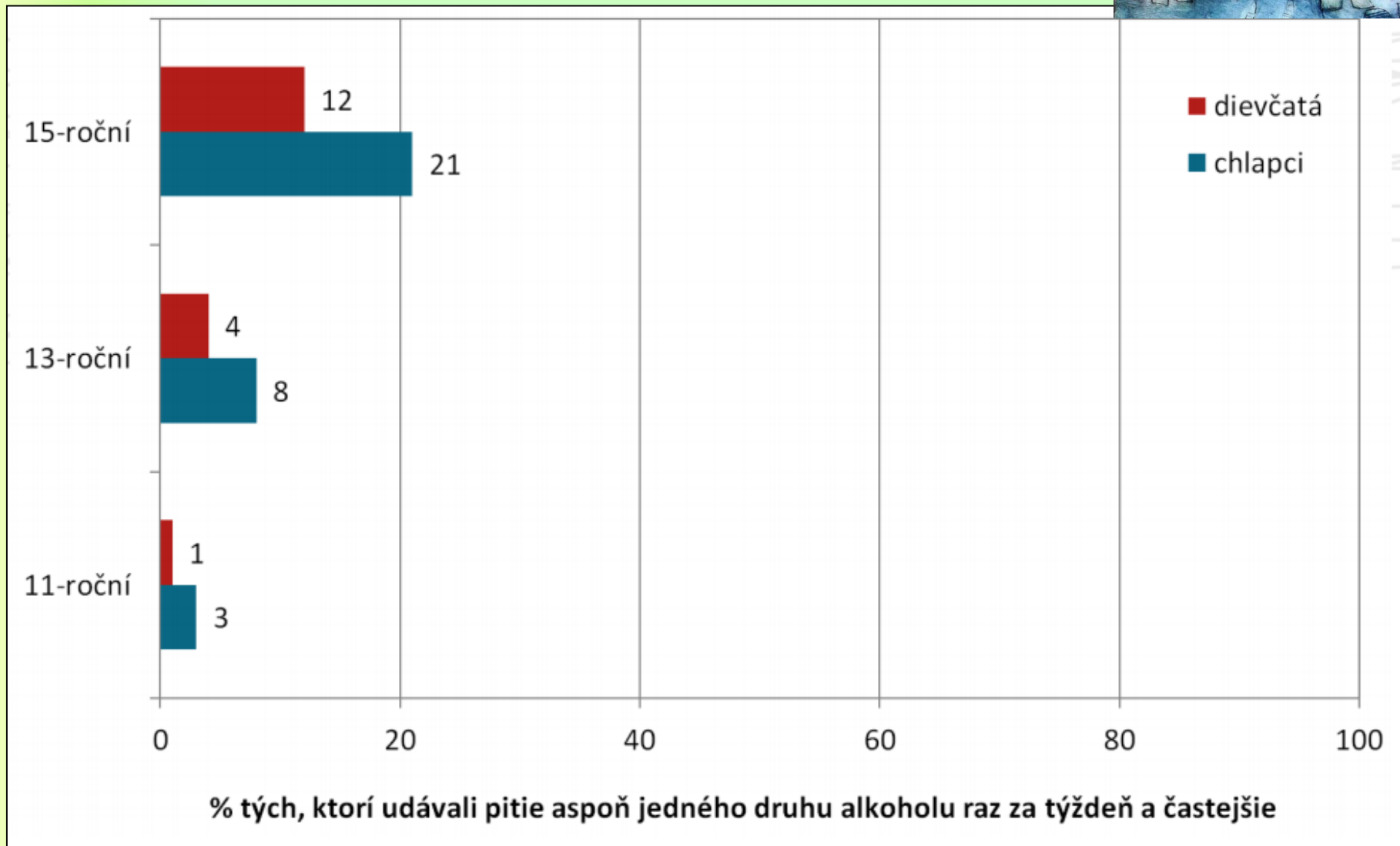
na základe prieskumu uskutočneného v roku 2013/2014
v rámci medzinárodného projektu „Health Behaviour
in School Aged Children“ (HBSC)

HBSC – Slovensko – 2013/2014

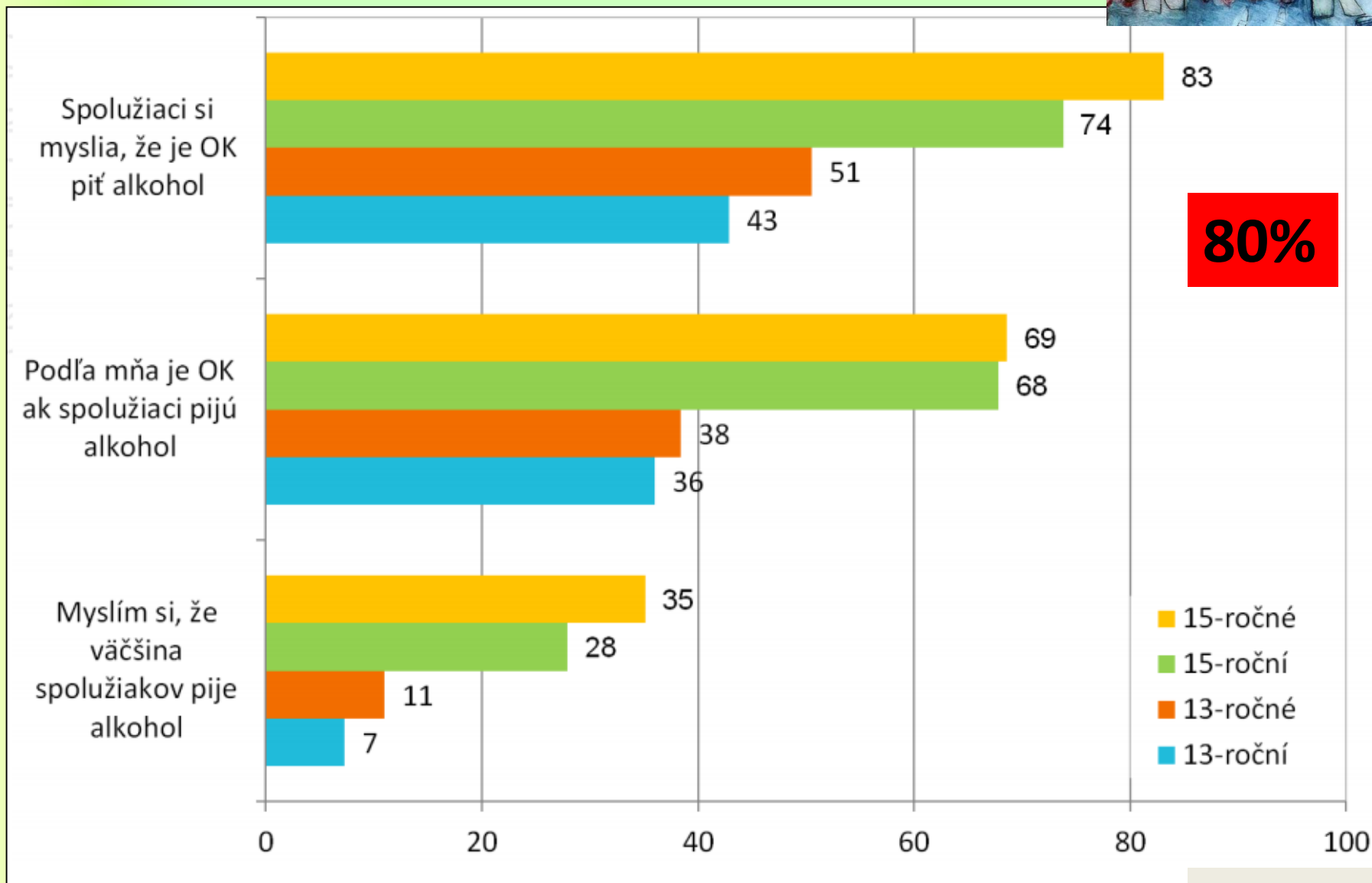

% tých, ktorí udávali konzumáciu alkoholu aspoň 1 krát za posledných 30 dní

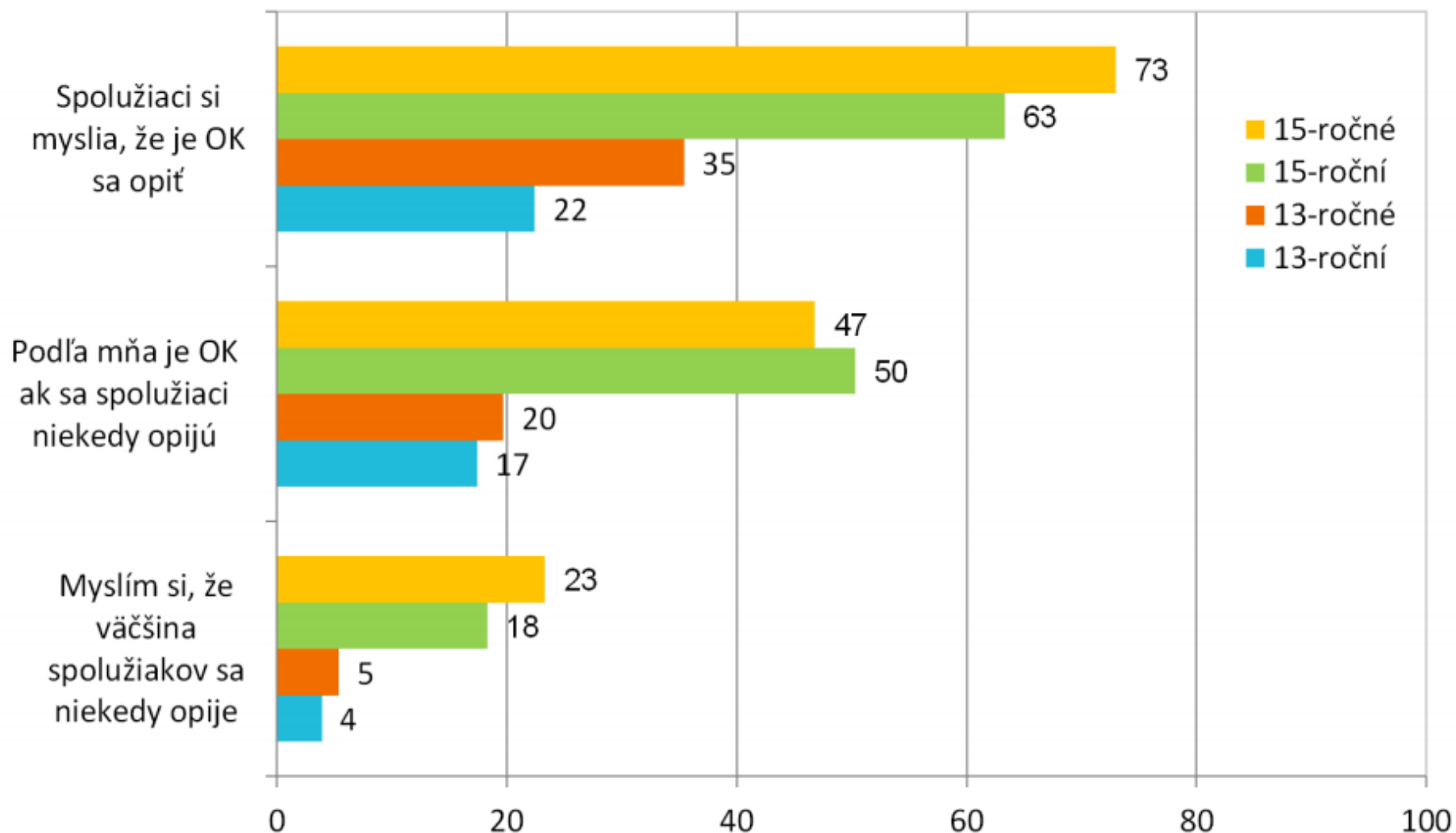
Konzum.^A za posledný týždeň (%)

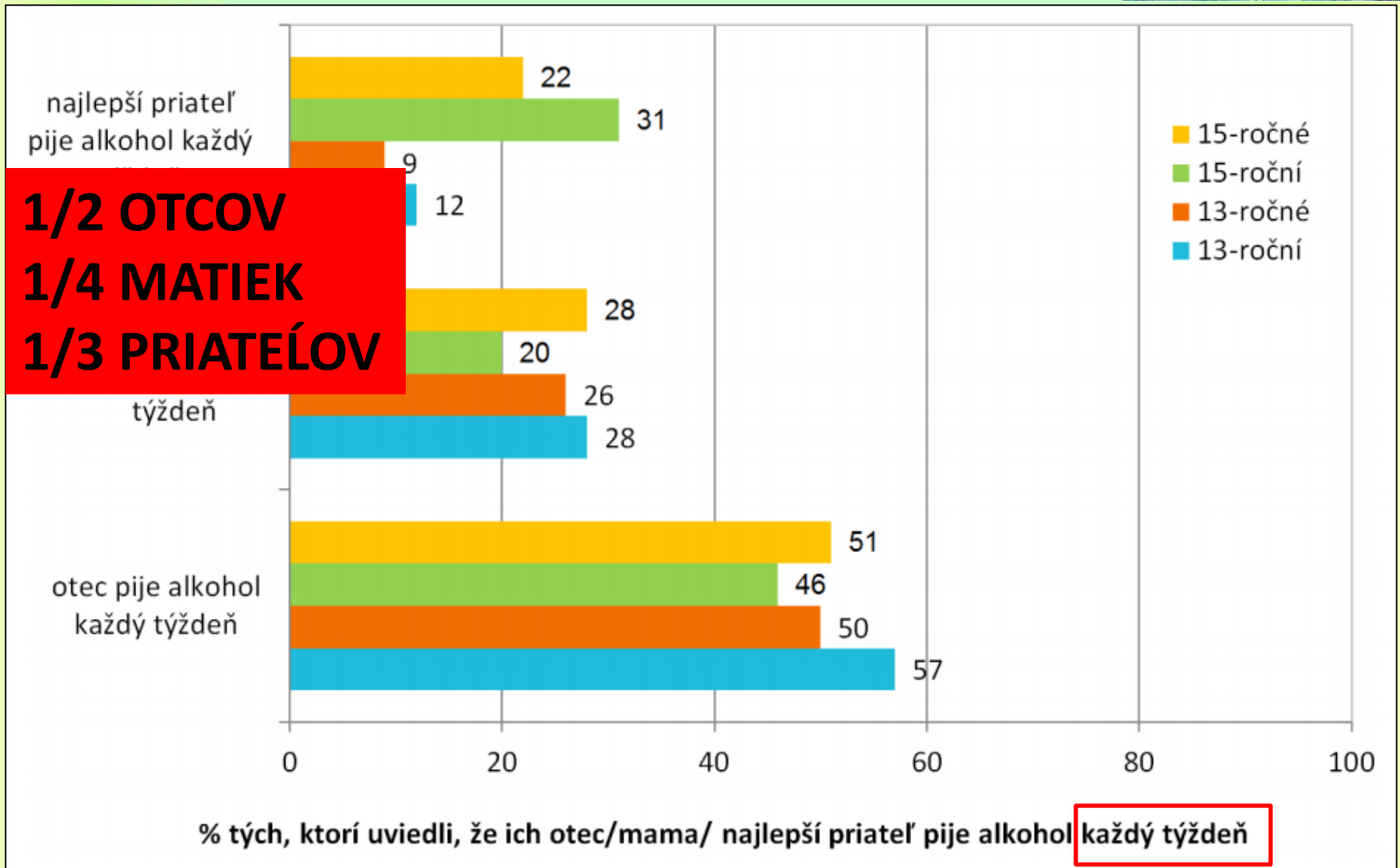
Postoj k pitju^A 13- 15-roční

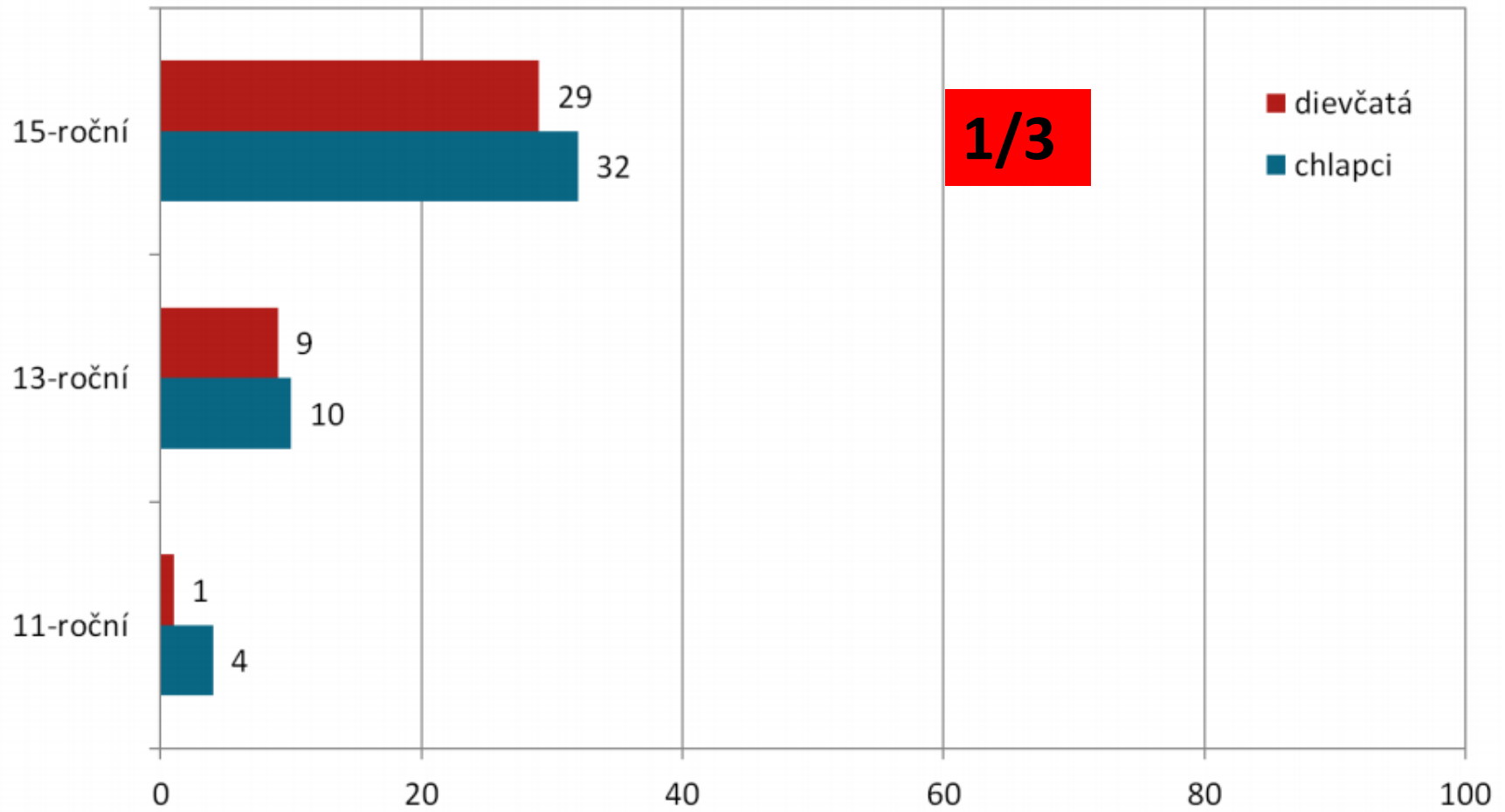
Postoj k *opitiu* 13, 15-roční

Rodičia, najlepší priateľ a A.

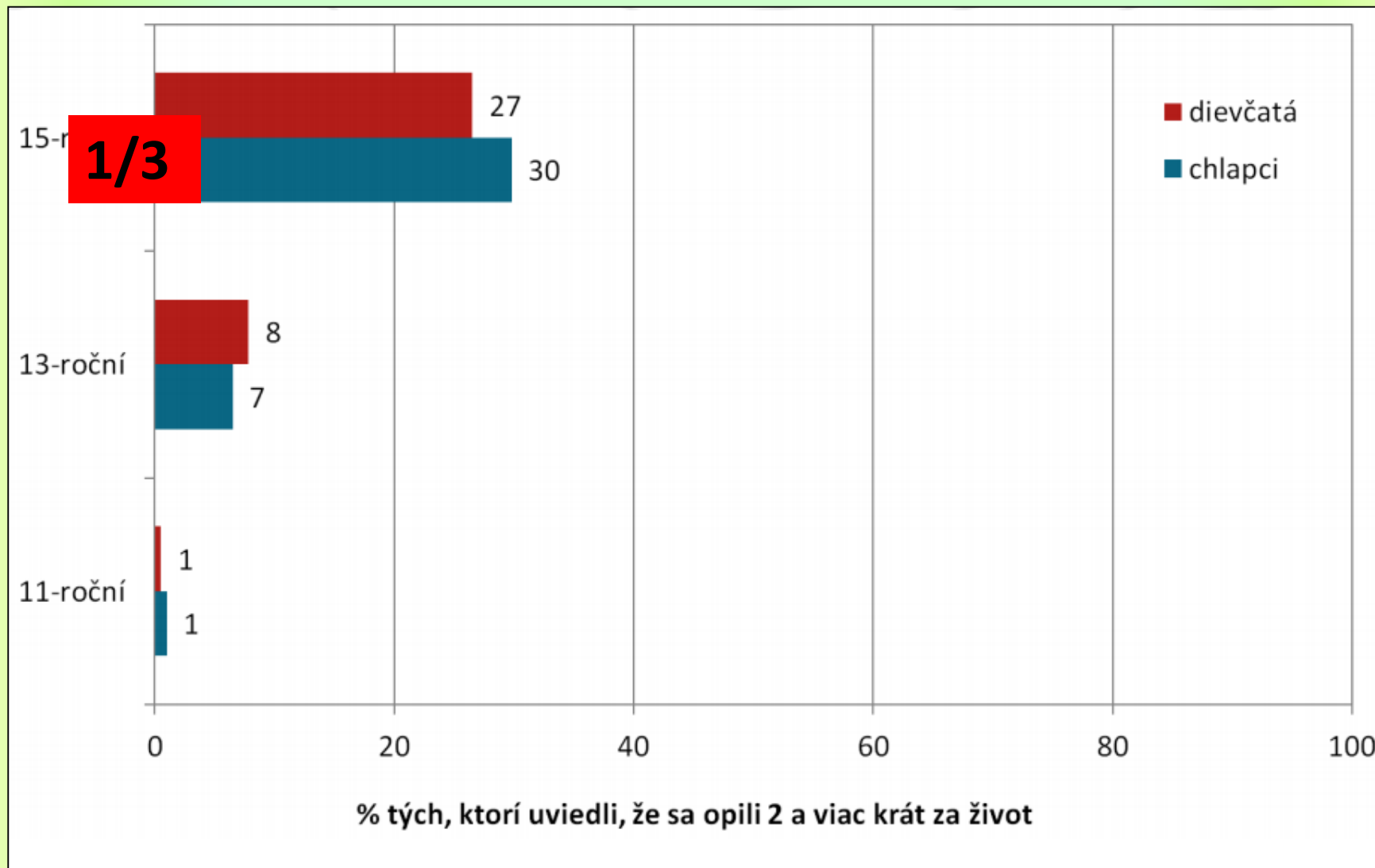

Viac ako 1 pohárik pri bežnej prílež.%

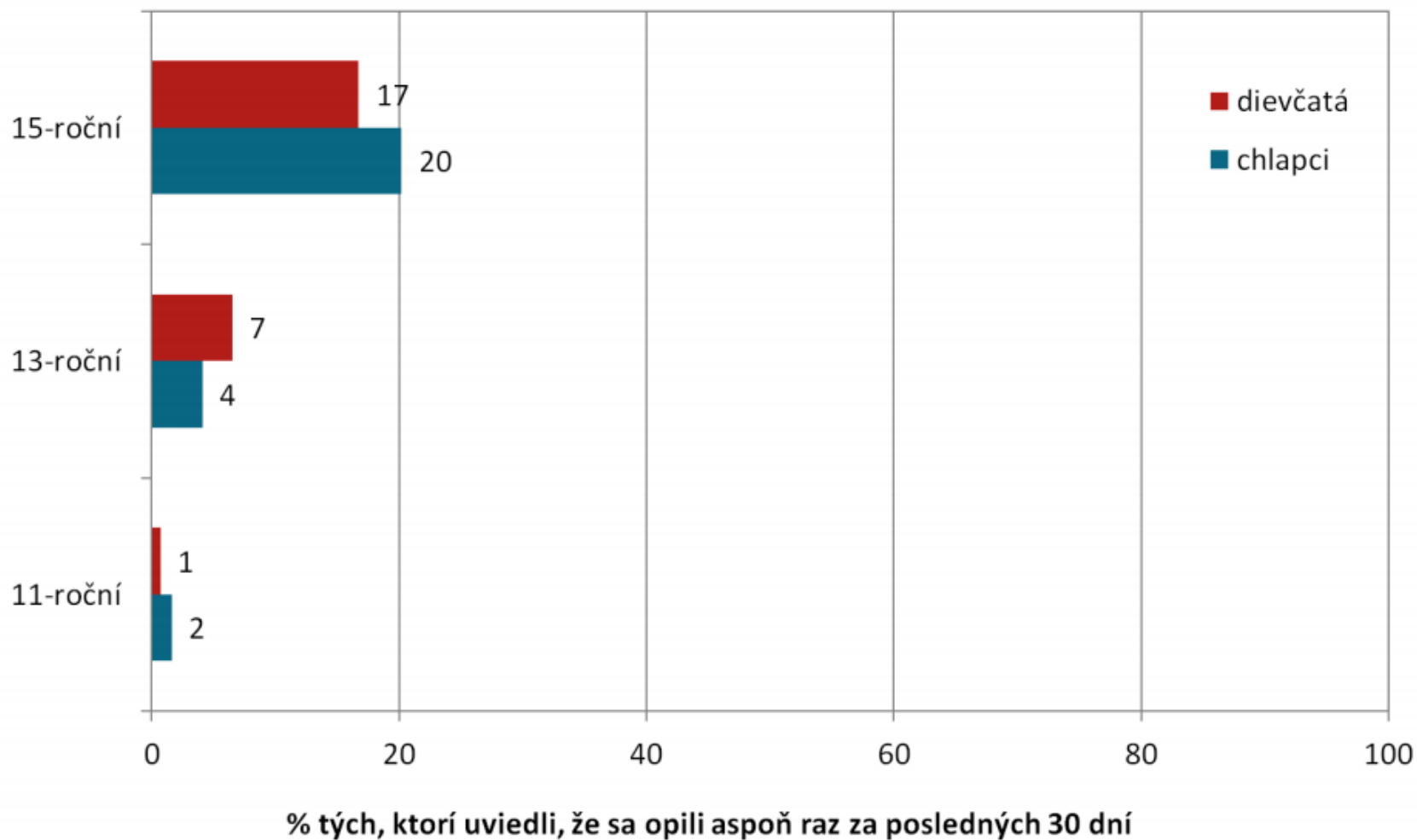

% tých, ktorí udávali zvyčajne vypitie viac ako jedného alkoholického nápoja pri bežnej príležitosti

Skúsenosť s *opitostou*%

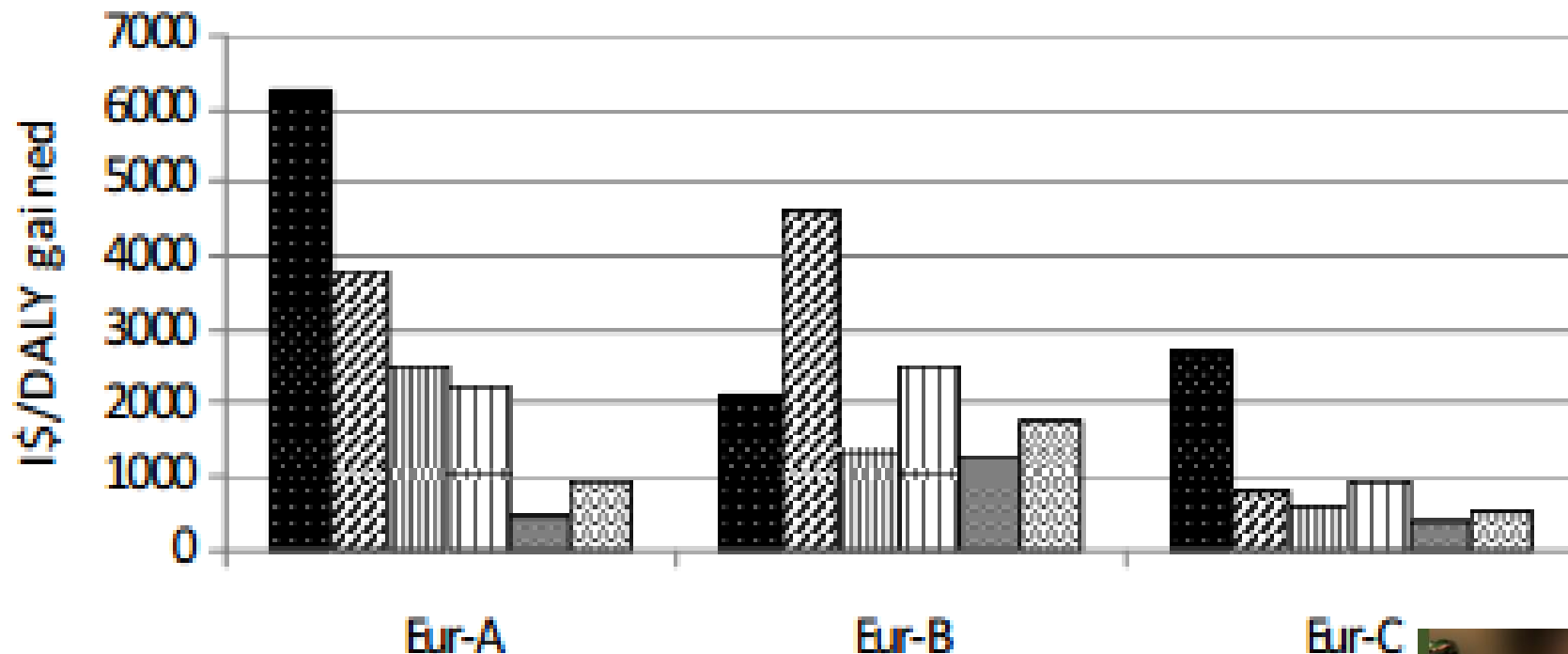
Opitosť za posledný mesiac%

10 možností ako to zmeniť

1. Ceny
2. Dostupnosť
3. Marketing
4. Nelegálna produkcia
5. Jazdenie pod vplyvom A.
6. Pijúce prostredie
7. Zdravotnícke intervencie
8. Zvýšenie verejného povedomia
9. Spoločenská a pracovná akcia
10. Monitoring a sledovanie

Efektivita nákladov na rôzne aktivity v I\$/DALY

Eur A: ZE

Eur B: VE (SK)

Eur C: VVE (Ru)

Krátka intervencia

Redukcia dostupnosti

Zvýšenie dane o 20%

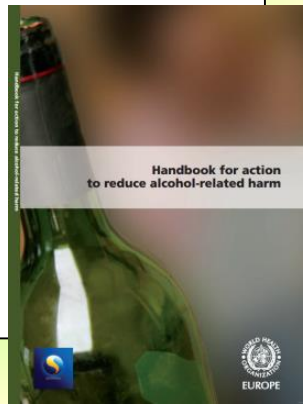
Jazda –alkohol

Zákaz reklamy

Vynútená daň

Handbook for action
to reduce alcohol-related harm

Algoritmus^{skrining RF}

Dotazník životného štýlu (9 otázok)

AUDIT C (posledné 3 otázky)

nad 3 body (žena) nad 4 b (muž)

vykonaj **celý AUDIT test** (10 otázkový)

8-15 b

16-19 b

20 a viac

jednoduchá rada

krátka intervencia

špecializovaná th
(psychiater)

Skríning^{VL}

1 otázka 3. Audit:

Ako často si dáte pri 1 príležitosti

- 6 dl vína *alebo*
- 3-4 poldeci (180 ml) ostrého *alebo*
- 3-4 pivá (1800 ml) ?

3 otázky = Audit C:

1. Ako často si dáte A.nápoj ?
2. Koľko pohárikov A si dáte v bežný deň keď niečo pijete?
3. Ako často si dáte pri 1 príležitosti
600 ml Vína *al.* 180 ml Destilátu *al.* 1800 ml Piva ?

VL

edukovaná sestra

9 otázok = Dotazník životného štýlu (+Audit C)

1. BMI
2. Vlákna
3. Ryby
4. Cvičenie
5. Káva
6. Fajčenie
7. Alkohol – AUDIT C 1
8. Alkohol – AUDIT C 2
9. Alkohol - AUDIT C 3

↑ 4 body → celý AUDIT

Farmakoeconomika skríningu A.

- Na predídenie 1 úmrtia potrebný skríning 385 osôb
 - oveľa **účinnnejšie** ako skríning hypertenzie (1:1250)
kolorektál. Ca (1:3300)
- na 1 pacienta s poklesom rizikového / škodlivého pitia je treba dať radu 8 pac.
= **2x účinnnejšie** ako rada prestať fajčiť
- poskytnutie rady 282 pacientom môže odvrátiť 1 úmrtie ročne
- krátka rada od lekára s 25% pokrytím rizik. populácie zachráni 9% všetkých poškodení zdravia a predčasnej smrti v dôsledku alk./100 000 obyv.
- Cena 1644 Eur/ 1000 pac./ rok – najlacnejší skríning v PZS
1,64 Eur / pacient / rok

najjednoduchší, najlacnejší, najúčinnnejší

Národný akčný plán pre problémy s alk.na r. 2013–2020

- **Úloha č. 2:** Všeobecná zdravotná starostlivosť je dôležitou zložkou v živote miestnej komunity. V rámci všeobecnej zdravotnej starostlivosti by **zdravotnícki pracovníci** mali zohrávať **aktívnu úlohu pri zavádzaní programov skríningu a krátkych intervencií** u ľudí s nadmernou a rizikovou konzumáciou alkoholu.
- **Cieľ:** Zvýšiť **efektívnu komunikáciu všeobecných lekárov s pacientmi** o ich problémoch, súvisiacich s pitím alkoholu, prostredníctvom **zintenzívnenia včasnej diagnostiky**, zlepšenia zručností pri manažmente takýchto pacientov (vypracovanie **odborného usmernenia**).
- **Termín splnenia:** v rokoch 2013 – 2016
- **Gestor:** MZ SR
- **Rokovanie Vlády:** informatívny výstup: 7/2017

Pokúsme sa to zmeniť

- robme skríning A.
- zapojme zdrav. poisťovne
- spolupracujme efektívnejšie

www.slovhep.sk